

# CVTS, Yritysten henkilöstökoulutus -tutkimus 2010

## Henkilöstökoulutuksen volyymi ennallaan

Yritysten panostus henkilöstökoulutukseen vuodesta 2005 vuoteen 2010 on säilynyt jokseenkin ennallaan. Kurssikoulutusta tarjoavien yritysten osuus on hiukan laskenut, koulutukseen osallistuneiden osuus on jonkin verran noussut ja koulutukseen käytetty työaika työntekijää kohden on niukasti lyhentynyt. Tämä käy ilmi Tilastokeskuksen toteuttamasta vuotta 2010 koskevasta Yritysten henkilöstökoulutustutkimuksesta, joka toistetaan viiden vuoden välein kaikissa Euroopan Unionin maissa.

### Kurssikoulutuksen tarjonta, koulutukseen osallistuneet ja koulutustuntien määrä toimialan, sektorin ja henkilöstömäärän mukaan vuonna 2010

	Yrityksiä yhteensä	Järjestänyt kursseja		Osallistuneita		Keskimäärin tuntia
		lkm	%	lkm	%	
<b>Toimiala</b>						
Elintarviketeollisuus	350	185	52,9	6 622	24,0	4,8
Puu- ja paperiteollisuus	723	363	50,3	30 433	47,1	10,6
Metalliteollisuus	2 363	1 635	69,2	101 864	44,3	10,5
Rakentaminen	2 214	1 046	47,2	37 187	29,8	5,8
Muu teollisuus	393	306	77,8	9 564	51,3	14,2
Kauppa	3 287	2 266	68,9	89 204	38,7	7,5
Majoitus ja ravitsemus	693	335	48,3	13 914	37,9	5,0
Liikenne ja viestintä	2 119	1 678	79,2	70 203	43,5	8,4
Rahoitus, vakuutus	412	354	86,0	22 562	53,9	17,3
Muut palvelut	3 826	2 726	71,2	81 170	37,8	10,3
<b>Sektori</b>						
Teollisuus	6 043	3 535	58,5	185 669	39,9	9,1
Palvelut	10 337	7 359	71,2	277 053	40,5	9,0
<b>Henkilöstön määrä</b>						
10–49 henkeä	12 863	7 970	62,0	86 007	32,2	7,0
50–249 henkeä	2 894	2 369	81,9	92 951	31,9	7,2
250 tai enemmän	623	554	88,9	283 764	48,0	10,9
<b>Kaikki</b>	<b>16 380</b>	<b>10 894</b>	<b>66,5</b>	<b>462 722</b>	<b>40,2</b>	<b>9,1</b>

Kurssikoulutusta henkilöstölleen tarjonneiden yritysten osuus on laskenut jonkin verran viimeksi kuluneiden viiden vuoden aikana, mutta koulutukseen osallistuneiden osuus on tästä huolimatta noussut yhden prosenttiyksikön. Kaikista yksityisen sektorin vähintään 10 työntekijän yrityksen työntekijöistä 40,2 prosenttia osallistui kurssikoulutukseen vuoden 2010 aikana.

Osallistumisaste on teollisuudessa ja palvelualoilla nyt jokseenkin samalla tasolla, kun se vuonna 2005 oli teollisuudessa selvästi palvelusektoria korkeampi. Toimialoittain vaihtelut ovat suuria, varsinkin tarkemmalla (20-luokkaisella) toimialajaolla tarkasteltuna (Liitetaulukko 1). Suurehkot toimialavaihtelut johtuvat usein toimialan suhdannetilanteesta sekä siihen usein liittyvistä koulutustarpeista. Toisaalta yksittäisen yrityksen tasolla yhden jakson koulutusinvestointeja saattaa seurata passiivisempi kouluttamisjakso.

Koulutuksen tarjoaminen sekä koulutukseen osallistuminen on selkeästi yhteydessä yrityksen kokoon. Mitä suurempi yritys sitä todennäköisemmin henkilöstölle on tarjolla koulutusta ja sitä useammat siihen myös osallistuvat.

Kurssikoulutuksen kesto työntekijää kohden laskettuna oli noin 9 tuntia (vajaat puolitoista työpäivää), missä on lievää laskua vuoden 2005 tilanteeseen. Erot teollisuus- ja palvelusektorin sekä erikokoisten yritysten välillä olivat melko vähäiset. Sen sijaan yksittäisten toimialojen väliset erot koulutuksen kestonkin osalta ovat varsin suuria.

Edellä käsitellyt osallistumistiedot koskevat vain kurssimuotoista koulutusta, josta on kerätty tarkimmat tiedot. Kun mukaan luetaan myös muut koulutusmuodot (ohjattu työn ohessa opiskelu, työkierto, oppimisryhmät ja laatupiirit, etäopiskelu, internetin avulla opiskelu sekä konferenssit ja luennot) niin henkilöstökoulutukseen osallistumisen indikaattorit nousevat jonkin verran. Tietoja ei kuitenkaan voi yhdistää kurssikoulutuksen osallistumistietoihin, koska koulutuksessa olleet ovat osittain samoja henkilöitä ja koska muiden koulutusmuotojen kestosta ei ole tietoja.

Muuta koulutusta tarjonneiden yritysten osuus on jokseenkin ennallaan (56,2 % vuonna 2005 ja 57,6 % vuonna 2010). Eri koulutusmuotojen osalta suunta kuitenkin vaihteli. Ohjattuun työn ohessa opiskeluun osallistui 11,9 % (- 4,2 %), työkiertoon ja työkomennuksiin osallistui 2,1 % (- 0,8 %), oppimisryhmiin ja laatupiireihin osallistui 5,4 % (+ 2,9 %), etäopiskeluun ja opiskeluun internetin avulla osallistui 9,0 % (+ 6,0 %) sekä konferensseihin ja luennoille osallistui 12,5 % (+ 3,4 %) kaikista työntekijöistä (Liitetaulukko 3).

*Tutkimus kattaa yksityisen sektorin vähintään 10 työntekijän yritykset vuonna 2010 pois lukien maa- ja metsätalousala, koulutusala sekä sosiaali- ja terveysala. Suomen vastausaineistossa on 1 560 yritystä, jotka edustavat kaikkiaan 16 380 yritystä ja niiden 1 150 000 työntekijää. Tutkimus toteutettiin samanlaisena 32 Euroopan maassa.*

*Tutkimus toteutetaan noin viiden vuoden välein ja sillä selvitetään työnantajan kustantamaa henkilöstökoulutusta, kurssikoulutukseen osallistuneiden ja henkilöstökoulutuksena saatujen koulutuspäivien määrää, koulutuksen sisältöä ja järjestäjää sekä koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia. Lisäksi selvitetään muita kuin kurssikoulutusmuotoja, oppisopimuskoulutusta, yrityksen koulutusstrategioita sekä koulutuksen järjestämisen esteitä.*

# Sisällys

## Taulukot

### Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Koulutusta, kurssikoulutusta ja muuta koulutusta järjestäneiden yritysten osuus ja määrä toimialan, sektorin ja henkilöstömäärän mukaan.....	4
Liitetaulukko 2. Koulutukseen osallistuneiden määrä, miesten ja naisten osallistumisosuus sekä koulutustuntien määrä palkansaajaa kohden toimialan, sektorin ja henkilöstömäärän mukaan.....	5
Liitetaulukko 3. Muuta koulutusta järjestäneiden yritysten ja koulutukseen osallistuneiden osuus koulutusmuodoittain toimialan, sektorin ja henkilöstömäärän mukaan.....	6
Laatuseloste: CVTS, Yritysten henkilöstökoulutus -tutkimus.....	7

## Liitetaulukot

**Liitetaulukko 1. Koulutusta, kurssikoulutusta ja muuta koulutusta järjestäneiden yritysten osuus ja määrä toimialan, sektorin ja henkilöstömäärän mukaan**

	Kaikki yritykset	Järjestänyt jotain koulutusta		Järjestänyt kurssikoulutusta		Järjestänyt muuta koulutusta	
		%	lkm	%	lkm	%	lkm
<b>Toimiala</b>							
Mineraalien kaivu	74	67,0	50	56,6	42	53,3	39
Elintarvikkeiden valmistus	350	67,1	235	52,9	185	49,8	174
Tekstiilien ja vaatteiden valmistus	121	61,4	74	46,4	56	55,7	68
Puutavaran, huonekalujen valmistus	495	63,9	316	44,6	221	50,5	250
Massan,paperituotteiden valmistus	228	72,9	166	62,7	143	56,4	129
Polttoain. ja kem. tuotteiden valm.	465	83,4	388	73,3	341	74,1	344
Metallituotteiden valmistus	787	74,6	587	63,0	496	50,0	393
Koneiden ja laitteiden valmistus	899	77,2	694	72,8	654	62,5	562
Kulkuneuvojen valmistus	138	79,6	110	74,2	102	63,3	87
Energia-, vesi- ja jätehuolto	272	92,8	252	91,8	250	67,5	184
Rakentaminen	2 214	53,3	1 180	47,2	1 046	30,5	676
Moottoriajoneuvojen ym. kauppa	432	83,6	361	74,5	322	70,1	303
Tukkukauppa	1 267	78,5	995	70,2	890	70,2	889
Vähittäiskauppa	1 589	76,2	1 210	66,4	1 054	66,1	1 050
Majoitus- ja ravitsemustoiminta	693	50,6	350	48,3	335	47,7	331
Kuljetus ja varastointi	1 281	85,4	1 094	79,5	1 018	40,9	524
Informaatio ja viestintä	838	86,9	728	78,8	660	78,6	658
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	325	95,7	311	89,2	290	83,3	271
Rah. ja vak. palveleva toiminta	87	91,4	80	74,1	65	82,8	72
Muut palvelut	3 826	78,5	3 004	71,2	2 726	63,5	2 429
<b>Sektori</b>							
Teollisuus	6 043	67,1	4 053	58,5	3 535	48,1	2 907
Palvelut	10 337	78,7	8 133	71,2	7 359	63,1	6 528
<b>Henkilöstön määrä</b>							
10–19 henkeä	7 258	64,2	4 662	54,9	3 982	44,0	3 194
20–49 henkeä	5 606	77,0	4 318	71,2	3 989	60,0	3 364
50–249 henkeä	2 894	91,5	2 647	81,9	2 369	81,4	2 354
250–499 henkeä	289	98,6	286	97,8	283	90,9	263
500–999 henkeä	217	72,1	156	71,2	154	68,1	148
1000 henkeä tai enemmän	117	100,0	117	100,0	117	95,1	111
<b>Kaikki</b>	<b>16 380</b>	<b>74,4</b>	<b>12 185</b>	<b>66,5</b>	<b>10 894</b>	<b>57,6</b>	<b>9 434</b>

**Liitetaulukko 2. Koulutukseen osallistuneiden määrä, miesten ja naisten osallistumisosuus sekä koulutustuntien määrä palkansaajaa kohden toimialan, sektorin ja henkilöstömäärän mukaan**

	Osallistuneita yhteensä	Osallistuneiden osuus			Tuntia per työntekijä		
		Miehet	Naiset	Kaikki	Miehet	Naiset	Kaikki
		%	%	%	tuntia	tuntia	tuntia
<b>Toimiala</b>							
Mineraalien kaivu	1 196	40,9	44,8	41,3	9,1	15,0	9,8
Elintarvikkeiden valmistus	6 622	27,6	19,8	24,0	5,6	3,9	4,8
Tekstiilien ja vaatteiden valmistus <sup>1)</sup>	384	8,8	7,3	7,7	2,6	1,4	1,8
Puutavaran, huonekalujen valmistus	9 154	32,5	33,3	32,7	6,2	5,9	6,1
Massan,paperituotteiden valmistus	21 279	59,7	52,6	58,0	14,2	13,6	14,1
Polttoain. ja kem. tuotteiden valm.	26 254	53,7	64,0	56,8	12,5	17,8	14,2
Metallituotteiden valmistus	19 970	40,4	43,8	40,9	7,7	10,1	8,1
Koneiden ja laitteiden valmistus	47 088	40,8	43,3	41,4	10,9	10,7	10,9
Kulkuneuvojen valmistus	7 356	40,4	42,7	40,7	5,6	7,0	5,8
Energia-, vesi- ja jätehuolto	9 180	64,5	73,1	67,0	17,6	21,3	18,7
Rakentaminen	37 187	31,7	16,8	29,8	6,0	4,7	5,8
Moottoriajoneuvojen ym. kauppa	8 918	43,7	26,7	40,6	8,4	4,7	7,8
Tukkukauppa	21 057	34,4	40,4	36,6	9,2	9,7	9,3
Vähittäiskauppa	59 229	35,1	41,2	39,3	6,3	6,9	6,7
Majoitus- ja ravitsemustoiminta	13 914	32,0	40,3	37,9	4,2	5,3	5,0
Kuljetus ja varastointi	39 333	38,3	38,4	38,4	5,8	3,4	5,1
Informaatio ja viestintä	30 870	53,5	51,1	52,6	14,8	13,5	14,2
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	21 156	53,4	53,9	53,8	18,2	17,3	17,5
Rah. ja vak. palveleva toiminta	1 406	50,6	61,1	55,6	13,7	14,8	14,2
Muut palvelut	81 170	35,5	40,0	37,8	9,9	10,6	10,3
<b>Sektori</b>							
Teollisuus	185 669	40,1	39,2	39,9	8,9	9,8	9,1
Palvelut	277 053	38,8	42,1	40,5	8,9	9,1	9,0
<b>Henkilöstön määrä</b>							
10–19 henkeä	29 013	27,4	30,2	28,4	6,7	8,7	7,4
20–49 henkeä	56 994	32,5	37,9	34,4	6,2	7,5	6,7
50–249 henkeä	92 951	32,4	31,2	31,9	7,2	7,3	7,2
250–499 henkeä	52 267	51,2	52,6	51,7	10,8	11,9	11,2
500–999 henkeä	50 602	33,6	40,9	36,0	7,8	9,5	8,3
1000 henkeä tai enemmän	180 895	53,4	49,8	51,7	12,8	10,8	11,9
<b>Kaikki</b>	<b>462 722</b>	<b>39,4</b>	<b>41,5</b>	<b>40,2</b>	<b>8,9</b>	<b>9,3</b>	<b>9,1</b>

1) Melko vähäisen vastausmäärän vuoksi lukuihin pitää suhtautua varauksellisesti.

**Liitetaulukko 3. Muuta koulutusta järjestäneiden yritysten ja koulutukseen osallistuneiden osuus koulutusmuodoittain toimialan, sektorin ja henkilöstömäärän mukaan**

	Muuta koulutusta järjestäneiden yritysten osuus	Koulutukseen osallistuneiden osuus				
		Työn ohessa opiskelu	Työkierto, työkomennus ym.	Oppimisryhmät, laatupiirit ym.	Itseopiskelu, internet-opiskelu ym.	Konferenssit, workshopit ym.
		%	%	%	%	%
<b>Toimiala</b>						
Mineraalien kaivu	53,3	21,2	0,6	0,1	0,9	8,1
Elintarvikkeiden valmistus	49,8	11,6	3,3	0,5	1,9	6,2
Tekstiilien ja vaatteiden valmistus	55,7	2,3	1,7	2,3	2,0	3,7
Puutavaran, huonekalujen valmistus	50,5	5,5	1,3	1,5	1,5	10,2
Massan, paperituotteiden valmistus	56,4	14,0	3,6	2,8	3,3	11,1
Polttoain. ja kem. tuotteiden valm.	74,1	17,1	3,4	7,2	8,8	26,8
Metallituotteiden valmistus	50,0	7,2	2,9	2,8	3,7	8,3
Koneiden ja laitteiden valmistus	62,5	7,8	2,4	30,5	11,9	35,5
Kulkuneuvojen valmistus	63,3	5,1	2,7	3,8	0,5	2,7
Energia-, vesi- ja jätehuolto	67,5	13,7	0,9	2,2	2,2	15,1
Rakentaminen	30,5	5,4	0,4	0,6	3,9	4,7
Moottoriajoneuvojen ym. kauppa	70,1	10,7	1,0	10,8	19,1	8,1
Tukkukauppa	70,2	9,1	0,5	1,5	8,8	15,8
Vähittäiskauppa	66,1	18,9	2,2	1,5	16,2	8,3
Majoitus- ja ravitsemustoiminta	47,7	15,2	7,0	8,5	8,7	15,3
Kuljetus ja varastointi	40,9	4,3	0,2	2,0	3,9	2,4
Informaatio ja viestintä	78,6	16,2	1,7	5,6	16,3	13,8
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	83,3	13,9	5,6	3,7	28,2	11,7
Rah. ja vak. palveleva toiminta	82,8	11,5	4,0	4,2	13,7	25,6
Muut palvelut	63,5	16,2	2,4	1,4	7,0	11,4
<b>Sektori</b>						
Teollisuus	48,1	8,7	2,0	9,2	5,8	16,0
Palvelut	63,1	14,0	2,2	2,7	11,2	10,1
<b>Henkilöstön määrä</b>						
10–19 henkeä	44,0	8,6	1,8	2,6	6,1	10,6
20–49 henkeä	60,0	8,9	2,1	1,6	6,5	11,1
50–249 henkeä	81,4	8,7	1,7	1,8	6,2	9,5
250–499 henkeä	90,9	14,4	3,2	5,4	12,4	13,3
500–999 henkeä	68,1	10,4	1,8	4,7	9,3	11,0
1000 henkeä tai enemmän	95,1	16,8	2,5	11,2	12,4	16,6
<b>Kaikki</b>	<b>57,6</b>	<b>11,9</b>	<b>2,1</b>	<b>5,4</b>	<b>9,0</b>	<b>12,5</b>

# *Laatuseloste: CVTS, Yritysten henkilöstökoulutus -tutkimus*

## *1. Tilastotietojen relevanssi*

Yritysten kustantama henkilöstökoulutus -tutkimus (Continuing Vocational Training Survey - CVTS) toteutetaan noin viiden vuoden välein Euroopan parlamentin ja komission asetusten pohjalta. Kahden ensimmäinen tutkimuksen (CVTS1 ja CVTS2) täytäntöönpano perustui Eurostatin ja osanottajamaiden välisiin ”herrasmiehsopimuksiin”. Tutkimuksen kolmas ja neljäs kierros on toteutettu parlamentin ja komission asetuksiin perustuen kaikissa nykyisissä EU:n jäsenmaissa sekä muutamissa muissa Euroopan valtioissa. Vuotta 2010 koskevaan tiedonkeruuseen osallistui yhteensä 32 Euroopan maata. Suomessa tutkimuksesta on vastannut Tilastokeskus.

Tutkimuksella selvitetään työnantajan kustantamaa henkilöstökoulutusta, koulutukseen osallistuneiden ja henkilöstökoulutuksena saatujen koulutuspäivien määrää, koulutuksen sisältöä ja järjestäjää sekä koulutuksesta aiheutuvia kustannuksia kustannustekijöittäin. Kurssikoulutuksen ohessa selvitetään osallistumista muuhun koulutukseen: opiskelu työn ohessa, työkierto ja laaturyhmät, itseopiskelu sekä osallistuminen konferensseihin ja seminaareihin. Lisäksi selvitetään oppisopimuskoulutukseen osallistumista, yrityksen koulutusperiaatteita, koulutuksen muutostrendejä sekä koulutuksen järjestämisen esteitä.

Henkilöstökoulutukseen lasketaan mukaan kurssikoulutus, muu kuin kurssimainen koulutus työpaikalla tai sen ulkopuolella sekä oppisopimuskoulutus. Kurssikoulutuksella tarkoitetaan kaikkea ennalta suunniteltua muodollista koulutusta, joka on järjestetty erikseen (ei tapahdu työn ohella). Koulutuksella on ohjelma ja tavoitteet ja sitä antavat ohjaajat, opettajat tai luennoitsijat. Kurssit voivat olla joko sisäisesti hoidettuja (yrityksen itse suunniteltavia tai järjestämiä) tai ulkoisesti järjestettyjä.

Muihin opiskelumuotoihin luetaan suunnitellut koulutus- tai harjoittelujaksot, työkierto, työntekijävaihdot tai työkoulutuskomennukset, osallistuminen oppimisryhmiin tai laatupiireihin, itseopiskelu, etäopiskelu sekä konferensseissa, workshopeissa, luennoilla ja seminaareissa saatu opetus. Myös tämän koulutuksen tulee olla suunniteltua ja sen tavoitteena on oppiminen.

Tutkimuksella selvitetään yritysten tarjoamaa koulutusta 12 kuukauden viiteajanjaksolta.

## *2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus*

Tutkimuksen otoskehikko käsitti kaikki vähintään kymmenen työntekijän yksityisen sektorin yritykset pois lukien maa- ja metsätalousala, koulutusala, sosiaali- ja terveysala sekä julkinen hallinto. Tutkimuskehikko kattoi 16 380 yritystä, joista otokseen poimittiin noin 3 000 yritystä. Otos poimittiin satunnaisotantana kolmen kokoluokan ja 20 toimialaluokan muodostamissa ositteissa, kuitenkin siten, että mukaan otettiin kaikki yli 250 työntekijän yritykset. Otos poimittiin Tilastokeskuksen yritysrekisteristä.

Vastaustietojen perusteella tutkimuksen ylipeitto oli 2,6 prosenttia, mutta vastaamattomiin voi sisältyä suhteellisesti enemmän kehikon ulkopuolisia yrityksiä.

Tiedonkeruu toteutettiin perinteisen postikyselyn (paperilomake) ja web-kyselyn yhdistelmänä. Yritykset saattoivat vastata itselleen parhaiten sopivalla tavalla.

Kaikille otokseen poimituille yrityksille lähetettiin kyselylomake postitse. Sen yhteydessä yritykset saivat käyttäjätunnuksen salasanoineen, joiden avulla tiedot oli mahdollista tallentaa web-lomakkeelle.

Vastaamattomille yrityksille lähetettiin kolme muistutusta lomakkeen palauttamisesta. Lisäksi CATI-keskuksen haastattelijat ottivat yhteyttä suurimpiin yrityksiin, jotka eivät olleet vastanneet kyselyyn. Haastattelijat pyrkivät motivoimaan vastaajia osallistumaan tutkimukseen, mutta eivät tehneet lomakkeelle kerättäviä tietoja koskevia puhelinhaastatteluja. Puhelinhaastatteluja ei tehty, koska vastaaminen vaati kohtalaisen paljon aikaa, tiedon hakua eri lähteistä sekä laskemista.

Lomakkeiden tarkistamisen yhteydessä tutkijat tilastosta tekivät runsaasti yhteydenottoja vastanneisiin yrityksiin puhelimitse, kirjeitse ja sähköpostin avulla. Yhteydenotoilla pyydettiin selvennystä olemassa oleviin tai täydennystä lomakkeelta puuttuviin tietoihin.

Vastanneista 58 prosenttia palautti tiedot paperilomakkeella ja 42 prosenttia antoi tiedot web-lomakkeella.

### 3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Otostutkimuksilla saatujen tietojen luotettavuuteen vaikuttavat mittausvirheet, vastauskato sekä otannasta aiheutuva satunnaisvaihtelu. Mittausvirheitä voi syntyä muun muassa kysymysten virheellisestä tulkinnasta tai merkinnästä. Tutkimuksessa käytettiin kansainvälisesti yhtenäisiä käsitteitä, mutta kansalliset käytännöt koulutustoimintojen kirjaamisessa saattavat poiketa runsaastikin eri maiden välillä.

Tutkimuksessa kysyttiin paljon määrätietoja, joiden hankkiminen oli työlästä, ellei yrityksellä ollut koulutuksen seurantajärjestelmää juuri lomakkeella pyydettyjen indikaattoreiden osalta. Lisäksi lukuisten määrätietojen merkitsemisessä voi tapahtua tahattomia virheitä lomakkeen täyttövaiheessa. Lomakkeiden tarkistus- ja tietojen käsittelyvaiheessa mittaus- ja tulkintavirheitä pyrittiin korjaamaan uusintayhteydenotoilla yrityksiin.

Otantatutkimuksessa tärkeä tekijä tietojen luotettavuuden ja edustavuuden kannalta on yksikkökato. Jälkiosituksella toteutetussa aineiston painotuksessa oletetaan, että vastaaminen tai vastaamattomuus on riippumaton tutkittavan ilmiön suhteen. Jos vastaaminen tutkimukseen taas on kytköksissä koulutuksen tarjoamiseen, niin tietojen oikeellisuus kärsii, varsinkin jos vastausosuus jää alhaiseksi. Tässä tapauksessa tietojen kirjaamisesta aiheutuva vastausrasite on saattanut aiheuttaa vastauskatoa koulutusyrityksissä. Yleensä tutkimuksissa ei kuitenkaan pystytä selvittämään vastaamattomuuden ja tutkittavan ilmiön keskinäistä riippuvuutta.

Toimialoittain vastausosuudet vaihtelevat Majoitus- ja ravitsemusalan 43 prosentista Rahoitus- ja vakuutusalan 64 prosenttiin. Yrityksen kokoluokan suhteen vastausosuus on suhteellisen tasainen, mutta johdonmukaisesti nouseva. Suurimmista yrityksistä 55 % vastasi tiedusteluun, mutta ne edustivat yli 62 prosenttia tämän kokoluokan yritysten koko henkilöstömäärästä. Suurten yritysten hyvä vastausosuus parantaa aineiston edustavuutta, koska koulutuksen antaminen ja yrityksen koko korreloivat positiivisesti toisiinsa.

Tiedustelun vaativa sisältö ja vastausrasitus huomioon ottaen vastausosuutta (53,1 %) voidaan pitää tyydyttävänä.

**Taulukko 1. Vastausosuudet toimialan, sektorin ja henkilöstön määrän mukaan**

	Henkilöstön määrä			Yhteensä	
	10–49 henkeä	50–249 henkeä	250– henkeä	%	N
	%	%	%		
<b>Toimiala</b>					
Elintarviketeollisuus	57,1	50,0	50,0	53,7	73
Puu- ja paperiteollisuus	58,5	60,7	58,7	59,2	170
Metalliteollisuus	56,5	57,9	54,8	56,6	350
Rakentaminen	44,7	40,7	54,5	45,4	74
Muu teollisuus	56,8	62,2	58,3	58,3	102
Kauppa	47,7	49,5	52,6	49,3	284
Majoitus ja ravitsemus	33,0	45,0	60,5	42,6	84
Liikenne ja viestintä	49,7	53,3	62,5	53,0	196
Rahoitus, vakuutus	59,8	69,6	66,7	63,5	101
Muut palvelut	50,0	49,3	46,6	48,6	126
<b>Sektori</b>					
Teollisuus	55,7	55,9	55,7	55,8	769
Palvelut	48,1	51,8	54,7	50,7	791
<b>Kaikki</b>	<b>51,9</b>	<b>53,7</b>	<b>55,1</b>	<b>53,1</b>	<b>1 560</b>
N	749	507	304		



#### **4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus**

Yritysten henkilöstökoulutusta koskeva tiedonkeruu toteutetaan noin viiden vuoden välein Euroopan komission soveltamisasetuksen perusteella. Seuraavan tutkimuksen viitevuosi on 2015. Parhaillaan selvitetään, voidaanko keskeiset koulutusindikaattorit saada muista lähteistä tai muiden tiedonkeruiden yhteydessä. Näin vähennettäisiin yritysten vastaustaakkaa ja nopeutettaisiin tietojen julkistamista.

Suuren osanottajamäärän sekä tiedonkeruun ja aineiston käsittelyn työläyden vuoksi tulokset julkaistaan nykyään noin puolitoista vuotta tiedonkeruun käynnistymisen jälkeen.

#### **5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys**

Kansallinen raportointi toteutetaan pääosin nettipohjaisena tilaston kotisivulla ([www.tilastokeskus.fi/til/cvts/](http://www.tilastokeskus.fi/til/cvts/)). Sivulta löytyvät tilaston aikaisemmat julkistukset, tilaston kuvaus ja käsitteet, katsaukset, taulukot ja selosteet.

Eurostatin muodostamasta eri maiden aineistot sisältävästä tietokannasta voidaan tuottaa maakohtaisia vertailutaulukoita mm. yrityksen toimialan ja kokoluokan suhteen. Lisäksi Eurostat julkaisee yhteenvedon kansainvälisen aineiston keskeisistä tunnusluvuista.

Tutkijaryhmät voivat saada tunnistamattoman ja aggregoidun kansallisen tai kansainvälisen aineiston käyttöönsä erityisen käyttöluvamenettelyn kautta. Kukin osanottajavaltio päättää aineiston luovuttamisesta kuitenkin omien tietosuojakäytäntöjensä ja aineiston luovuttamismenettelyjensä pohjalta.

#### **6. Tilaston vertailukelpoisuus**

Tutkimusvälineistö on muokattu Euroopan unionin tilastoviraston Eurostatin ja osanottajamaiden yhteistyönä. Tiedot kerättiin yhteisesti hyväksytyyn harmonisoidun kyselylomakkeen avulla. Pieniä kansallisia poikkeamia yksittäisten kysymysten osalta sallittiin, mutta pääkysymykset koulutuksen määrätietojen osalta olivat kaikissa maissa yhteiset.

Eurostat laati yhteisen kyselylomakkeen tueksi käsikirjan käytetyistä käsitteistä, määritelmistä ja luokituksista helpottamaan tutkimusvälineistön soveltamista kansalliselle kielelle ja paikalliseen yrityskulttuuriin. Käsikirja sisälsi menettelytavat myös aineiston muokkaukseen, kuten yksikkökadon ja eräkadon käsittelyyn sekä aineiston painotukseen.

Pääosa vuoden 2010 indikaattoreista on vertailukelpoisia vuoden 2005 tuloksiin. Kurssikoulutukseen osallistuneiden ikärakennetta ja oppisopimuskoulutuksen kustannuksia koskevat kysymykset eivät olleet mukana vuoden 2010 lomakkeella.

Henkilöstökoulutukseen osallistumista selvitetään myös Tilastokeskuksen henkilö pohjaisessa Aikuis koulutustutkimuksessa (vuosina 1980, 1990, 1995, 2000, 2006 ja 2012) sekä mm. vuosittaisessa Työolobarometrissa. Henkilö pohjaisista haastattelututkimuksista voidaan tuottaa osallistumisen volyymitietoja väestötasolla, mutta yritys- ja toimialapohjaiselle tarkastelulle nämä aineistot asettavat rajoituksia. Koulutukseen osallistumisen kustannuksia ei henkilö pohjaisilla tutkimuksilla voi luotettavasti selvittää.

Tilastollista vertailua eri tutkimusten välillä vaikeuttaa kuitenkin koulutus- ja työpaikkakäsitteen erilaisuus sekä erot tutkimusasetelman, tiedonkeruumenetelmän ja kohdejoukon suhteen. Henkilö pohjaisissa tutkimuksissa työpaikka vastaa lähinnä toimipaikka -käsitettä ja se määrittyy vastaajan jäsentämänä subjektiivisesti. Tämän tutkimuksen kohdejoukon (vähintään 10 työntekijän yksityisen sektorin yritykset) mukaista rajausta onkin vaikea tehdä täsmällisesti henkilö pohjaisten tutkimusten aineistosta.

Keskeiset indikaattorit eri tietolähteistä antavat kuitenkin varsin samanlaisen kuvan henkilöstökoulutukseen osallistumisen tasosta niiltä osin, kun eri tutkimusten tietoja voidaan vertailla. Esimerkiksi Työ- ja elinkeinoministeriön Työolobarometrin mukaan yksityisellä sektorilla koulutukseen osallistuneita oli vuonna 2010 noin 45 % eli viitisen prosenttia enemmän kuin kurssikoulutukseen osallistuneita CVTS4:n mukaan. Työolobarometri perustuu henkilö haastatteluihin ja mukana lienevät myös muut koulutuksen muodot kuin kurssikoulutus.

## *7. Tietojen selkeys ja eheys/yhtenäisyys*

Yritysten henkilöstökoulutus -tilaston sisältö on pääosin määritelty Euroopan parlamentin asetuksessa. Tiedot kerätään ja tilasto julkaistaan noin viiden vuoden välein Euroopan komission kunkin tiedonkeruun ajankohtaa koskevan asetuksen pohjalta. Seuraavan tiedonkeruun viitevuosi on 2015.

Yritysten kustantama henkilöstökoulutus -tutkimuksen tietojen vertailukelpoisuutta muihin henkilöstökoulutusta koskeviin tilastoihin ja tutkimuksiin on käsitelty edellisessä luvussa.

### Lisätietoja

Hannu Virtanen 09 1734 2514

Tarja Seppänen 09 1734 3220

Vastaava tilastojohtaja:

Riitta Harala

[cvts@tilastokeskus.fi](mailto:cvts@tilastokeskus.fi)

[www.tilastokeskus.fi](http://www.tilastokeskus.fi)

Lähde: CVTS, Yritysten henkilöstökoulutus -tutkimus, Tilastokeskus

*Asiakaspalaute: [www.tilastokeskus.fi/palaute](http://www.tilastokeskus.fi/palaute)*

---

*Tietopalvelu, Tilastokeskus  
puh. 09 1734 2220  
[www.tilastokeskus.fi](http://www.tilastokeskus.fi)*

*Julkaisutilaukset, Edita Publishing Oy  
puh. 020 450 05  
[asiakaspalvelu.publishing@edita.fi](mailto:asiakaspalvelu.publishing@edita.fi)  
[www.editapublishing.fi](http://www.editapublishing.fi)*

*ISSN 1796-0479  
= Suomen virallinen tilasto  
ISSN 1797-9471 (pdf)*